

Sygn. akt **III Ca 872/16**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 października 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Lucyna Morys - Magiera (spr.) Sędzia SO Teresa Kołeczko - Waclawik

Sędzia SO Roman Troll

Protokolant Iwona Reterska

po rozpoznaniu w dniu 13 października 2016 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa J. G. i A. G.

przeciwko T. L.

o zapłatę

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Rejonowego w Raciborzu

z dnia 29 lutego 2016 r., sygn. akt I C 1133/14

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od powodów solidarnie na rzecz pozwanego kwotę 600 zł (sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.**

SSO Roman Troll SO Lucyna Morys – Magiera SSO Teresa Kołeczko - Waclawik

Sygn. akt III Ca 872/16

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym dnia 4 sierpnia 2014r. przeciwko pozwanemu T. L. powodowie J. G. i A. G. wnieśli o zapłatę na ich rzecz solidarnie kwoty 2.868 zł z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia odpisu pozwu do dnia zapłaty. W uzasadnieniu podali, że dnia 27.11.2012r. zawarli umowę z pozwanym, której przedmiotem było wykonanie usługi budowlano-montażowej w domu powodów przy ul. (...) w Ż.. Podali, że zamówili 26 okien wraz roletami naokiennymi, silnikiem, wyłącznikiem klawiszów, pilotem, skrzynkami białymi, prowadnicami, klapą rewizyjną w kolorze złotego dębu. Powodowie zgodnie z postanowieniami umowy zapłacili całą kwotę pozwanemu, lecz usługa została wykonana wadliwie, a czynności naprawcze okazały się częściowo bezskuteczne i nie doprowadziły do całkowitego usunięcia podstawowych wad.

Powodowie podali, że w związku ze zwłoką pozwanego w przeprowadzeniu czynności naprawczych zlecieli wymianę wadliwych elementów stolarki producentowi okien firmie (...), a koszt tej wymiany wyniósł 1368zł. Powodowie wskazali, że w świetle powyższego koszty związane z doprowadzeniem okien do stanu zgodnego z umową stanowią podstawę do obniżenia ceny usługi.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 6 października 2014r. Sąd Rejonowy w Raciborzu uwzględnił powództwo.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany wniósł o oddalenie powództwa i o zasądzenie kosztów postępowania. W uzasadnieniu wskazał, że kwestionuje, aby wykonane przez niego roboty budowlane były wadliwe. Podał, że usunął usterki zgłoszone przez powodów, choć nie zgadzał się, że były wynikiem jego działania. Pozwany zakwestionował wartość zgłoszonych roszczeń jako naruszających uprawnienia z art. 637 kc.

Na rozprawie w dniu 8 kwietnia 2015r. pełnomocnik powodów oświadczył, że w pozwie jest zawarte roszczenie o obniżenie ceny.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 29 lutego 2016r. Sąd Rejonowy w Raciborzu w pkt 1 oddalił powództwo, w pkt 2 zasądził od powodów J. G. i A. G. solidarnie na rzecz powoda kwotę 617zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że pozwany prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą (...) z siedzibą w R., w ramach której zawarł z powodami dnia 27 listopada 2012r. umowę, której przedmiotem było wykonanie usługi budowlano-montażowej okien w domu powodów przy ul. (...) w Ż.. Powodowie zamówili 26 okien wraz roletami naokiennymi, silnikiem, wyłącznikiem klawiszów, pilotem, skrzynkami białymi, prowadnicami, klapą rewizyjną w kolorze złotego dębu. Powodowie zgodnie z postanowieniami umowy zapłacili całą kwotę pozwanemu, czyli 51500zł, a termin wykonania był ustalony na marzec 2013r. Wszystkie okna zostały ostatecznie dostarczone powodom w maju 2013r. Pierwszą reklamację telefoniczną pozwanemu powodowie składali 16 maja 2013r., a następnie dnia 27 maja 2013r. wysłali pismo pozwanemu. Po dwóch tygodniach powodowie otrzymali odpowiedź pozwanego, że przesłał reklamację do O. - producenta okien, a kolei serwisant producenta ocenił na miejscu reklamację w dniu 9 lipca 2013r.

Ustalono, że powodowie oświadczyli, że nie składali roszczeń o odstąpienie od umowy z pozwanym ani roszczenia o obniżenie ceny.

Jak stwierdzono, powodowie zlecieli firmie (...) z siedzibą w K. dokonanie usługi naprawy, a koszt tej usługi wyniósł 1.368 zł. Zlecieli oni również wykonanie usługi naprawy firmie (...), za cenę 1.500 zł

Sąd Rejonowy ustalił, że zamontowane przez pozwanego okna nie były całkowicie zgodne z umową, tj. w chwili wydania występowały w nich następujące wady: uszkodzony próg drzwi przesuwnych (...), blokowanie się lewego skrzydła okna łukowego podczas przekręcania klamki uniemożliwiający uchYLENIE okna i widoczny biały element montażowy przy drzwiach balkonowych. Powyższe usterki miały charakter wad istotnych uniemożliwiających prawidłowe korzystanie z przedmiotu zamówienia. Działania naprawcze pozwanego dotyczące uszkodzonego progu drzwi (...) z technicznego punktu widzenia doprowadziły do skutecznego i prawidłowego usunięcia wady. Działania naprawcze pozwanego dotyczące widocznego białego elementu montażowego przy drzwiach balkonowych nie doprowadziły do skutecznego i prawidłowego usunięcia wady. Pozwany nie podjął działań naprawczych w przypadku usterki polegającej na blokowaniu się lewego skrzydła okna łukowego podczas przekręcania klamki.

Stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie powołanych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku dowodów z dokumentów, nie budzących wątpliwości co do formy oraz treści, przesłuchania stron oraz dowodu z opinii biegłego sądowego do spraw budownictwa L. D., uznając jej wnioski za zupełne, logiczne i szczegółowe. Treść obu opinii wskazuje na wysoki merytoryczny poziom biegłego. Nie budzą również wątpliwości zawarte w opiniach tezy, które są stanowcze i należyście uzasadnione.

Sąd oddalił wniosek pełnomocnika powodów o dopuszczenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłego L. D., bowiem opinia główna i uzupełniająca były wyczerpujące.

W tym stanie rzeczy powództwo oddalono.

Sąd pierwszej instancji zważył, iż strony łączyła umowa o dzieło, której przedmiotem było wykonanie rzeczy ruchomej – okien; powodowie jako zamawiający dzieło, są zatem konsumentami, a pozwany przedsiębiorcą. Do umowy tej, jak wskazał, zgodnie z art. 627¹ kc w brzmieniu z dnia 27 listopada 2012r, stosuje się przepisy obowiązującej w tym dniu ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie kodeksu cywilnego, znajdującej zastosowanie w niniejszej sprawie. Wskazał na treść regulacji art. 1 ust. 1 i 4 ustawy, znajdującej zastosowanie w niniejszej sprawie oraz jej art. 8 ust. 4 w zw. z ust. 1 przewidujący, iż jeżeli kupujący z przyczyn określonych w ust.1 nie może żądać naprawy ani wymiany, albo jeżeli sprzedawca nie zdoła uczynić zadość takiemu żądaniu w odpowiednim czasie lub gdy naprawa albo wymiana narażałaby kupującego na znaczne niedogodności, ma on prawo domagać się stosownego obniżenia ceny albo odstąpić od umowy. Wskazał nadto, że w myśl art. 9 ust.1 ustawy dla zachowania terminu u dwumiesięcznego do zawiadomienia sprzedawcy o niezgodności towaru konsumpcyjnego z umową wystarczy wysłanie zawiadomienia przed jego upływem.

Zdaniem Sądu Rejonowego powodowie składając pozwanemu różne oświadczenia, nie złożyli jednak oświadczenia woli o odstąpieniu od umowy ani o obniżeniu ceny, czego wymaga ustawa i tym samym nie spełnili przesłanek z art. 8 ustawy z dnia 27 lipca 2002r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie kodeksu cywilnego. Powołał się nadto na oświadczenie pełnomocnika powodów złożone na rozprawie w dniu 8 kwietnia 2015r., zgodnie z którym w pozwie jest zawarte roszczenie o obniżenie ceny, które zdaniem Sądu pierwszej instancji jednak nie spełnia wymogów oświadczenia woli obniżeniu ceny. Ponadto skoro Sąd ustalił, że stwierdzone wady miały charakter istotny, to zgodnie z art. 8 ust. 4 ustawy powodowie nie byli uprawnieni do żądania obniżenia ceny, a jedynie mogli odstąpić od umowy.

Ostatecznie uznał Sąd Rejonowy, iż powodowie nie udowodnili, jakie ponieśli koszty działań naprawczych usterek polegających na blokowaniu się lewego skrzydła okna lukowego podczas przekręcania klamki oraz widocznego białego elementu montażowego przy drzwiach balkonowych, które to usterki te nie zostały usunięte. Wskazał, że jedynie działania naprawcze pozwanego dotyczące uszkodzonego progu drzwi (...) z technicznego punktu widzenia doprowadziły do skutecznego i prawidłowego usunięcia wady, natomiast przedłożone faktury z firm (...) nie potwierdzają w jego ocenie, wynika jakie były koszty usunięcia wymienionych wyżej usterek. Okoliczności te zdaniem Sądu należały do wiadomości specjalnych, natomiast strona powodowa nie wносиła o dopuszczenie dowodu na okoliczność ustalenia kosztów usunięcia wad.

O kosztach procesu orzeczono z powołaniem na normy art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 108 § 1 kpc w zw. z art. 109 § 1 i 2 kpc

Apelację od tego rozstrzygnięcia w całości wnieśli powodowie, domagając się jego zmiany poprzez uwzględnienie powództwa oraz zasądzenie od pozwanego na ich rzecz zwrotu kosztów procesu.

Zarzucali błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia mający istotny wpływ na wynik sprawy poprzez uznanie, że próg drzwi (...) po zakończeniu czynności naprawczych przez pozwanego był niewadliwy, że montaż skrzyni na roletę w kolorze białym w części wystającej poza warstwę tynku nie był wadliwy, że usterki w postaci widocznego białego elementu montażowego przy drzwiach balkonowych oraz blokującego się skrzydła nie zostały usunięte przez powodów w ramach czynności naprawczych zleconych osobom trzecim, że powodowie nie wykazali kosztu usunięcia usterek, ani wysokości szkody związanej z nienależyty wykonaniem zobowiązania przez pozwanego, że oświadczenie powodów o żądaniu obniżenia ceny było złożone z opóźnieniem, lub nie odpowiadało wymogom oświadczenia o żądaniu obniżenia ceny.

Skarżący zarzucali także naruszenie prawa procesowego o znacznym wpływie na treść orzeczenia poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów – art. 233 § 1 kpc, poprzez pominięcie przy ocenie opinii biegłego zasad doświadczenia życiowego oraz reguł logicznego rozumowania i pominięcie zeznań powoda, w których wskazywał na ustalenia co do koloru skrzyni na roletę, art. 232 kpc, art. 278 § 1 kpc, art. 217 § 1 kpc w zw. z art. 227 kpc przez oddalenie wniosku o uzupełniającą opinię biegłego, który to dowód był niezbędny do miarodajnej oceny zasadności powództwa. Ostatecznie zarzucali skarżący naruszenie przepisu art. 8 ust. 4 ustawy o szczególnych warunkach

sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego poprzez stwierdzenie, że powodowie w związku z istotnymi niezgodnościami dostarczonego i zamontowanego towaru z umową nie mieli uprawnienia do żądania obniżenia ceny, a jedynie do odstąpienia od umowy.

Apelujący nadto podnosili, iż obowiązkiem Sądu pierwszej instancji była prawidłowa kwalifikacja dochodzonego roszczenia wobec braku związania jego podaną podstawą i w sytuacji, gdy doszedł do wniosku, iż z okoliczności sprawy wynika możliwość przypisania pozwanemu odpowiedzialności odszkodowawczej wobec niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, to powinien w ten sposób żądanie zakwalifikować i rozpatrzyć, czego jednak nie uczynił. Nieprawidłowo zatem odstąpiono od rozpoznania roszczenia przez przyzmat regulacji art. 471kc.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zwrot kosztów postępowania odwoławczego, wskazując, iż powodowie dochodzili zapłaty określonej kwoty tytułem obniżenia ceny za usługi pozwanego mimo braku złożenia oświadczenia o obniżeniu ceny, a także nie złożyli skutecznego oświadczenia o odstąpieniu od umowy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powodów nie była uzasadniona.

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego były dokonane prawidłowo, zgodnie z regułami prowadzenia postępowania dowodowego w procesie, poszczególne ustalenia faktyczne założyły odzwierciedlenie w konkretnych środkach dowodowych i pozostawały w zgodzie z ich treścią. Materiał dowodowy zaferowany w sprawie przez obie strony reprezentowane przez wykwalifikowanych pełnomocników ponadto został właściwie oceniony pod względem wiarygodności oraz miarodajności dla poszczególnych ustaleń, a także zastosowanej należytej zasady swobodnej oceny dowodów. Nie doszło zatem do zarzucanego naruszenia art. 233 § 1 kpc. Twierdzenia powodów zaś, nie znajdujące poparcia w zgromadzonym materiale dowodowym, zasadnie nie zostały przez Sąd Rejonowy przyjęte za podstawę ustaleń.

Z tych przyczyn wyżej przedstawione ustalenia Sądu pierwszej instancji Sąd Odwoławczy przyjął za własne, bez konieczności ich ponownego przytaczania.

Nie mógł jednak w pełni podzielić stanowiska Sądu Rejonowego, zgodnie z którym oświadczenia zawarte w pozwie nie stanowiły oświadczenia woli powodów o żądaniu obniżenia ceny w rozumieniu art. 8 ust. 4 w zw. z ust. 1 oraz art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2002r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie kodeksu cywilnego. W szczególności oświadczenie zawarte w ostatnich zdaniach pozwu spełniają powyższe warunki. Jeżeli natomiast chodzi o terminowość złożenia tego oświadczenia godzi się zaznaczyć, iż wedle niewadliwie poczynionych ustaleń faktycznych, powodowie o niezgodności towaru z umową przekonali się jeszcze w maju 2013r., składając pozwanemu pisemną reklamację z dnia 27 maja 2013r. i domagając się wymiany wskazanych elementów na nowe; pozew natomiast wpłynął do Sądu 4 sierpnia 2014r.

Kwestia ewentualnego naruszenia art. 8 ust. 4 ustawy zatem, poprzez ocenę, jakie uprawnienia na gruncie tej normy powodom by przysługiwały, stała się drugorzędna, wobec upływu stosownego ku ich zgłoszenia terminu i nie wymaga dalszych rozważań.

Przytoczyć w tym miejscu wypada regulację art. 560 § 3 kc, zgodnie z którą obniżona cena powinna pozostawać w takiej proporcji do ceny wynikającej z umowy, w jakiej wartość rzeczy z wadą pozostaje do wartości rzeczy bez wady. Postępowanie dowodowe winno było zatem zmierzać do wykazania odpowiedniego stosunku między wartością dzieła wykonanego właściwie, a tą prezentowaną przez dzieło wykonane przez pozwanego, co przekładałoby się na stosunek ceny dzieła ustalonej umową stron i ceny dzieła wadliwego; on bowiem pozwoliłby dopiero na obniżenie ceny do uzyskania odpowiedniego poziomu wedle ustalonej proporcji. Odpowiedniego do zgłoszonego roszczenia postępowania dowodowego natomiast powodowie w tej mierze nie zaferowali.

Zdaniem Sądu drugiej instancji nie doszło również do naruszenia przepisów prawa procesowego, wskazywanych w apelacji (art. 232 kpc, 278 § 1 kpc, 217 § 1 kpc w zw. z art. 227 kpc), przez oddalenie wniosku o uzupełniającą opinię biegłego.

Zaznaczenia bowiem wymaga, iż teza dowodowa sformułowana przez pełnomocnika powodów uczyniła dowód ten zbędnym dla postępowania. Powodowie domagali się bowiem dopuszczenia dowodu z uzupełniającej opinii biegłego celem wyjaśnienia okoliczności należycie omówionych w opinii głównej oraz uzupełniającej biegłego mgr inż. L. D. – co do progu (...), dopuszczonej uprzednio na okoliczność ustalenia, czy zamontowane przez pozwanego okna były zgodne z umową, tj. czy w chwili wydania występowały w nich wady i jakiego rodzaju, a także, czy podejmowane przez pozwanego działania naprawcze doprowadziły do usunięcia wad. Zważywszy na zakres dotychczasowego postępowania dowodowego ta okoliczność nie wymagała dalszego wyjaśniania, gdyż biegły dwukrotnie stwierdził, bazując na swojej wiedzy specjalistycznej i doświadczeniu zawodowym, iż sposób dokonania naprawy progu przez pozwanego był skuteczny i prawidłowy oraz doprowadził ostatecznie do możliwości prawidłowego korzystania z tego elementu zamówienia, wbrew odczuciom powodów. Sąd Okręgowy w szczególności zwrócił uwagę na zaistniałą w niniejszej sprawie z uwagi na specyfikę przedmiotu postępowania konieczność zasięgnięcia opinii biegłego dysponującego wiedzą specjalistyczną w celu weryfikacji roszczenia określonego w pozwie oraz podawanych w nim okoliczności, z uwzględnieniem sposobu dokonywania stosunkowego obniżenia ceny, którego domagali się powodowie. Ich wnioski dowodowe natomiast nie zmierzały w tymże kierunku.

Sąd Odwoławczy zważył nadto, iż powodowie reprezentowani przez wykwalifikowanego pełnomocnika domagali się konsekwentnie w toku procesu obniżenia uiszczanej ceny wynikającej z umowy łączącej strony. Pozew został sporządzony przez profesjonalistę w sposób jasny i czytelny i w takim brzmieniu niezmiennie był zdecydowanie popierany przez stronę powodową. Wskazać należy, iż możliwa jest odmienna kwalifikacja prawna dochodzonego roszczenia w oparciu o te same okoliczności faktyczne, co wymagałoby uprzedniego wskazania takiego zamiaru stronom procesu, natomiast nie może dojść do istotnej zmiany żądania powodów przez Sąd, jak chcieliby tego skarżący; w sytuacji bowiem, gdy powodowie zgłosili określone konkretnie co do warunków i terminów oraz konsekwencji roszczenia wynikające z ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie kodeksu cywilnego, którego treścią było obniżenie ceny zapłaconej za wykonane dzieło, nie sposób uwzględnić ich powództwa jako zapłaty odszkodowania z tytułu nienależytego wykonania czy też niewykonania zobowiązania.

W tym miejscu godzi się wskazać, iż wymieniona w przepisie art. 321 § 1 kpc zasada *ne eat iudex ultra petita partium* jest wyrazem obowiązywania w postępowaniu cywilnym zasady dyspozycyjności, zgodnie z którą to powód decyduje o wszczęciu postępowania jak i zakresie rozstrzygnięcia (tak: wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 11 maja 2016r., I ACa 1176/15, LEX nr 2057740).

Wprawdzie podstawa faktyczna żądania - rozumiana jako kompleks określonych faktów podlegających weryfikacji przez Sąd w toku postępowania i wymaga dokonania kwalifikacji prawnej przy uwzględnieniu wszystkich miarodajnych dla niej norm prawa materialnego, zaś w świetle art. 187 § 1 kpc i art. 321 § 1 kpc powód nie ma obowiązku powoływania podstawy prawnej swojego żądania, a jeśli to uczyni, to sąd nie jest nią związany (tak też Sąd Najwyższy w wyrokach z: 12 lutego 2002 r., I CKN 902/99, 18 marca 2005 r., II CK 556/04, OSNC 2006/2/39 i 24 maja 2007 r., V CSK 25/07, OSNC- ZD 2008/2/32), jednakże nie może to prowadzić do orzekania o innym przedmiocie postępowania, niż wyznaczony pozwem, wyrokowania o roszczeniu nie zgłoszonym w formie powództwa. Prowadziłoby to bowiem do niedopuszczalnego orzekania ponad żądanie. Sąd nie może zasądzać czego innego od tego, czego żądał powód, więcej niż żądał powód, ani na innej podstawie faktycznej niż wskazana przez powoda. Zakaz orzekania ponad żądanie odnosi się zatem, bądź do samego żądania, bądź do jego podstawy faktycznej. W art. 321 § 1 kpc jest bowiem mowa o żądaniu w rozumieniu art. 187 § 1 kpc, a w myśl tego unormowania obligatoryjną treść każdego pozwu stanowi dokładnie określone żądanie oraz przytoczenie okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie. Wskazać należy, iż orzeczenie o roszczeniu, które było objęte żądaniem, zgłoszonym jednak w mniejszym czy większym rozmiarze, niż usprawiedliwiony wynikiem postępowania, stanowi orzeczenie ponad żądanie, sprzeczne z zakazem ustanowionym w art. 321 § 1 kpc, który odnosi się zarówno do samego żądania, jak i jego podstawy

faktycznej. Sąd orzeka o całym przedmiocie sporu, ale tak jak go określił powód (tak: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 czerwca 2015 r., V CSK 612/14, LEX nr 1771393). Skoro zatem powodowie w niniejszej sprawie wnosili o dokonania obniżenia ceny zapłaconej za wadliwie wykonane dzieło, domagając się zwrotu jej części, uznanie, że ich roszczenie na podstawie podawanych okoliczności faktycznych stanowi w istocie odszkodowanie za nienależyte wykonane zobowiązanie umowne w postaci wyrównania uszczerbku w ich majątku spowodowanego sfinansowaniem określonych napraw (art. 471 kc), byłoby zbyt daleko idące i zdaniem Sądu Odwoławczego w składzie rozpatrującym niniejszą sprawę, prowadziłyby do niedopuszczalnego orzekania ponad żądanie.

Z tych oto przyczyn apelację powodów oddalono jako bezzasadną na mocy art. 385 kpc.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono po myśli art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 105 § 2 kpc w zw. z art. 108 § 1 kpc, stosownie do zasady odpowiedzialności za wynik sporu.

Na koszty te składa się wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego będącego adwokatem, obliczone stosownie do § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

SSO Roman Troll SSO Teresa Kołeczko – Waclawik SSO Lucyna Morys – Magiera